6
Vragenuur

Vragen van het lid Leijten aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over **het bericht dat de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie de eigen bijdrage in de ggz wil terugdraaien**.

□

Mevrouw **Leijten** (SP):
Voorzitter. Hulpverleners, psychologen en psychiaters hebben de minister gewaarschuwd voor de invoering van de eigen bijdrage in de ggz. Maar ook huisartsen waarschuwden ervoor. De commissaris van de politie van Amsterdam waarschuwde ervoor in zijn nieuwjaarsspeech. Patiënten hebben een rechtszaak gestart tegen deze minister om deze maatregel. Zelfs zorgverzekeraars zeggen dat het zeer onverstandig is om de eigen bijdrage te heffen. Vele argumenten zijn in deze Kamer gewisseld en de minister wilde niet luisteren. Zij wilde niet luisteren naar het gevaar dat mensen noodzakelijke zorg gaan mijden en dat we ze terug zullen zien op straat en bij justitie. De argumenten dat mensen door hun ziekte niet meer kunnen werken werden in de wind geslagen. Dat familieleden het merken als mensen geen zorg krijgen, was geen argument voor deze minister om te luisteren. Maar nu is er steun uit onverwachte hoek. Staatssecretaris Teeven geeft aan dat de eigen bijdrage voor de ggz moet verdwijnen. Je bezuinigt op volksgezondheid en je gaat meer geld uitgeven aan politie en justitie. Dat is niet de weg die wij op moeten gaan, aldus staatssecretaris Teeven. Wat een helder inzicht!

Ik heb maar één oproep aan de minister. Als morele en menselijke argumenten niet helpen bij u, laat dan het financiële argument wel helpen. U bezuinigt niet met de eigen bijdrage, u verplaatst de kosten, dus haal de eigen bijdrage van tafel, en wel direct!

□

Minister **Schippers**:
Voorzitter. De eigen bijdrage in de geestelijke gezondheidszorg is een uitvloeisel van de noodzaak tot matiging en verantwoorde ontwikkeling van de kosten in de curatieve geestelijke gezondheidszorg. Die kosten zijn namelijk de afgelopen tien jaar meer dan verdubbeld, van 2,4 mld. naar 5,4 mld. Ieder jaar groeit het aantal patiënten met 10% terwijl het aantal mensen met een psychische ziekte gelijk is gebleven. Ik vind het redelijk dat mensen die gebruikmaken van de ggz daaraan financieel bijdragen. Ten opzichte van het gedoogakkoord heb ik de bijdrage tweemaal verlaagd. Zij bedraagt nu maximaal € 200 per kalenderjaar. Voor bepaalde behandelingen tot 100 minuten geldt een eigen bijdrage van € 100. Ik ben op dit moment intensief in gesprek met de sector om mogelijkheden voor alternatieve maatregelen voor 2013 verder te onderzoeken. Dat heb ik vorig jaar ook met deze Kamer afgesproken.

Ook heb ik de Kamer toegezegd, een monitor op te zetten naar de effecten van de invoering van de eigen bijdrage op kwetsbare groepen. Dit onderzoek is inmiddels gestart. Ik verwacht in september de eerste resultaten aan de Kamer te kunnen sturen. Naar aanleiding van de twee-de motie-Van der Staaij/Bruins Slot van 12 oktober 2011 richt ik bij deze monitor tevens een begeleidingscommissie op waarbij onder andere politie, gemeenten, de geestelijke gezondheidszorg en huisartsen aansluiten om de kwetsbare groepen goed in beeld te kunnen brengen, om zorgmijders vroeg te signaleren en om de keten van zorg rond hen sluitend te organiseren. Met de deelname van de politie aan deze commissie worden mijns inziens ook de zorgen vanuit het justitieel kader omtrent zorgmijding onderkend. De eigen bijdrage is pas op 1 januari ingegaan. We zitten nu in de tweede maand van het jaar. Wij weten dus nog helemaal niet hoe deze uitpakt. Daarvoor heb ik deze monitoring en deze begeleidingscommissie in het leven geroepen.

Mevrouw **Leijten** (SP):
Eigenlijk zegt de minister dat staatssecretaris Teeven ongelijk heeft. Dat is nogal wat. Wij zien alle seinen op rood staan. Als je geestelijke zorg nodig hebt, moet je, anders dan wanneer je een been breekt, even € 400 aftikken, om te beginnen. Daardoor staken mensen hun behandeling. Wij krijgen ontzettend veel meldingen van psychologen, psychiaters en behandelaars die zeggen: mensen stoppen; zij kunnen niet meer werken, dus wij zullen hen terugzien op straat. Staatssecretaris Teeven zegt vanuit de praktijk dat deze bezuiniging geen bezuiniging is. De minister spreekt over harde pegels, maar deze bespaart ze hiermee dus niet; en dan luistert zij nog niet! Waarom is de minister niet gevoelig voor het argument dat deze bezuiniging geen bezuiniging is?

Minister **Schippers**:
Het jaar is nog heel erg jong. Wij weten helemaal nog niet wat de gevolgen zijn. Wij kunnen ernaar gissen en wij kunnen conclusies trekken, maar die zijn niet gebaseerd op feiten die wij hebben vastgesteld. Wij weten dat het een maatregel is waar risico's aan kleven. Daarom hebben wij een monitoringscommissie ingesteld; anders hadden wij dat niet hoeven doen. Er zitten verschillende kanten aan deze maatregel. Vandaar dat wij ook een begeleidingscommissie hebben ingesteld, met politie, justitie, gemeenten en huisartsen om na te gaan wat deze maatregel doet. Laten wij nu eerst eens bekijken wat deze maatregel doet voordat wij, alvorens wij dit hebben ontdekt, alweer nieuwe maatregelen nemen.

Mevrouw **Leijten** (SP):
Eigenlijk erkent de minister dat zij heel ongelukkig is met deze maatregel en eigen bijdrage. Ik zal het geen bezuiniging meer noemen, want dat is het niet. In plaats van zoveel op te tuigen om na te gaan wat de gevolgen zijn van deze zogenaamde bezuiniging, kun je ook zeggen: wij volgen helemaal niets, want de eigen bijdrage vegen wij na twee maanden van tafel; het is een dom voorstel geweest; wij zien in de praktijk dat er uitval is; dit leidt tot meer kosten op een andere begroting; wij bezuinigen hiermee niet, dus wij vegen de bezuiniging van tafel. Ik vind het schokkend om te horen dat de minister van Volksgezondheid hier spreekt als ware zij een minister van Financiën. Het zou moeten gaan om de menselijke aspecten, maar nu blijkt dat het ook geen harde pegels oplevert, zou de minister moeten zeggen: staatssecretaris Teeven heeft gelijk; wij vegen dit van tafel en wij maken deze bezuiniging die geen bezuiniging is, ongedaan.

Schippers

Minister **Schippers**:
Ik ben verantwoordelijk voor de volksgezondheid. Ik ben er dus ook verantwoordelijk voor dat deze niet alleen nu, maar ook straks toegankelijk en betaalbaar is. Als de kosten in een sector meer dan verdubbelen terwijl dat niet aantoonbaar is doordat er meer patiënten zijn met die ziekten, dan is er iets aan de hand. Daar moeten wij iets aan doen. Als wij dat niet doen, ontploft de ggz straks financieel. Dan zullen mensen zeggen: ik betaal ongelooflijk veel premie, maar er is geen zorg meer. Dat moeten wij zien te voorkomen. Wij moeten ervoor zorgen dat wij een houdbaar en toegankelijk stelsel hebben.

Mevrouw **Wiegman-van Meppelen Scheppink** (ChristenUnie):
Het is een omslachtige gang van zaken. Wij kenden de plannen en maatregelen van de minister. Daarover hebben wij vorig jaar uitgebreid gedebatteerd. Via de media moesten wij van staatssecretaris Teeven vernemen dat hij hierover zorgen heeft. Minister Schippers heeft toen een brief aan de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport geschreven met een herhaling van zetten. Deze vindt nu ook plaats. Heeft minister Schippers al rechtstreeks contact gehad met staatssecretaris Teeven over de impact van deze maatregelen? Spreekt de minister hier vandaag ook namens staatssecretaris Teeven?

Minister **Schippers**:
Ja. Het kabinet spreekt met één mond. Ik spreek namens het kabinet en daar is staatssecretaris Teeven ook lid van. Over de zorgen die staatssecretaris Teeven heeft geuit, heb ik in de brief aan de Kamer aangegeven dat justitie, politie en huisartsen vertegenwoordigd zijn in de begeleidingscommissie, die de toepassing van deze maatregel begeleidt, zodat wij in de breedte alle gevolgen ervan goed kunnen monitoren.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks):
Ik ben blij dat staatssecretaris Teeven in ieder geval wel inziet dat deze bezuiniging niet leidt tot minder kosten of beter beheersbare kosten. Is het geen tijd om af te zien van deze bezuiniging – de minister weet ook dat de eigen bijdrage in de eerstelijnsgezondheidszorg niet de benodigde opbrengst heeft opgeleverd – en te kijken naar alternatieven? Een deel van de geestelijke gezondheidszorg wordt nu betaald uit de AWBZ. Laten wij nu eens bekijken of het niet tot een veel grotere besparing leidt als wij dit overhevelen naar de Zorgverzekeringswet.

Minister **Schippers**:
Wij kijken daar ook naar. Het vorige kabinet heeft in de eerste lijn een eigen betaling ingevoerd. Die eigen betaling was er dus al en zorgde ervoor dat mensen niet naar de eerstelijnszorg gingen met lichte klachten, maar direct naar de veel zwaardere, gespecialiseerde zorg. Dat is de aanleiding voor de invoering van deze eigen betaling. Ik vind het veel te vroeg om nu al conclusies te trekken. Er zijn namelijk helemaal geen feiten waarop wij die kunnen baseren.

Mevrouw **Bouwmeester** (PvdA):
Staatssecretaris Teeven is de stoerste bewindspersoon van dit kabinet. De staatssecretaris durft namelijk eerlijk toe te geven dat de maatregel ongezond en hartstikke gevaarlijk is. Dat heeft de staatssecretaris mij toegezegd tijdens een debat twee weken geleden. De staatssecretaris heeft gezegd: wij moeten niet wachten op een monitor om te concluderen dat het fout gaat en dat wij niks doen; wij moeten er nu mee stoppen en het geld op een andere manier uit de zorg halen. Zegt de minister dat staatssecretaris Teeven ongelijk had? Of overrulet de minister staatssecretaris Teeven en kiest zij heel bewust voor een maatregel die ongezond en gevaarlijk is? De allerkwetsbaarste mensen die zeer verward zijn, vallen nu namelijk uit de zorg. Dat risico neemt de minister doelbewust.

Minister **Schippers**:
Ik herken de door mevrouw Bouwmeester aangehaalde citaten van staatssecretaris Teeven niet, terwijl ik het allemaal goed nagelezen heb. Het is logisch dat je naar het effect van deze maatregel in de justitiële keten kijkt. Dat vind ik een logische vraag. Daaraan zijn wij echter al tegemoetgekomen door naar aanleiding van de motie-Van der Staaij/Bruins Slot op stuk nr. 123 (25424) van oktober een begeleidingscommissie op te zetten waarin zowel gemeenten als politie en anderen vertegenwoordigd zijn, zodat wij dit goed in de gaten kunnen houden.

Mevrouw **Dijkstra** (D66):
De minister zegt dat het kabinet met één mond spreekt. Dat is bekend. Is de staatssecretaris het dus eens met de minister dat er eerst een monitoring wordt gedaan? Juist de zorgwekkende zorgmijders zijn namelijk mensen die je niet meer terugvindt, als zij nu uit de zorg vallen. Dan is de schade al aangericht nog voordat de conclusie van de monitor er is.

Minister **Schippers**:
Naar aanleiding van een interview dat staatssecretaris Teeven vorige week heeft gegeven, zijn er misverstanden ontstaan. Om die reden heb ik de Kamer mede namens hem een brief gestuurd. Het is logisch dat dit alles dan ook door hem wordt onderschreven.

Mevrouw **Dijkstra** (D66):
Op het tweede deel van mijn interruptie zou ik nog graag een reactie van de minister horen, namelijk het feit dat zorgwekkende zorgmijders door de eigen betaling uit de zorg vallen en niet meer terug te vinden zijn.

Minister **Schippers**:
Ik dacht dat ik al een antwoord hierop gegeven had. Wij hebben een monitoringscommissie die heel goed in de gaten houdt of dit gebeurt. Als dit gebeurt, horen wij dit dus ook.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD):
Volgens mij heeft staatssecretaris Teeven terecht gewezen op de problemen die zullen ontstaan; regeren is vooruitzien. Dit kabinet heeft een VVD-minister op Volksgezondheid en een VVD-staatssecretaris op Justitie. Het intrigeert mij dat bij het ene bewindslid een bezuiniging wordt gerealiseerd en het probleem bij het andere groter wordt. Is dat wat de VVD verstaat onder "orde op zaken stellen"? Kan de minister dit uitleggen?

Minister **Schippers**:
In het kabinet worden alle maatregelen uitgebreid door alle bewindslieden besproken voordat ze worden genomen. Het kabinet als geheel neemt namelijk die maatregelen.

Schippers

De heer **Van Gerven** (SP):
De minister neemt een heel groot risico bij mensen die in grote psychische nood verkeren. Het is bovendien een publiek geheim dat de grote gedoger, de PVV, een voorstander is van de eigen bijdrage in de ggz. Mag de minister van de grote gedoger PVV de gevaarlijke bezuiniging niet terugdraaien of wil de minister dit niet? Als zij het wel mag, wil zij dan het risico niet nemen?

Minister **Schippers**:
De reden voor deze maatregel heb ik reeds aangegeven, namelijk dat de ggz ongelofelijk hard groeit, veel harder dan de rest van de zorg. Eigenlijk groeit de geestelijke gezondheidszorg ten koste van de rest van de zorg. Als wij daar niets aan doen, krijgen wij daar problemen mee. Er was al een eigen betaling in de eerste lijn. Daardoor gingen mensen veel te snel naar de gespecialiseerde, veel duurdere zorg. Dat hebben wij met deze maatregel hersteld.

De heer **Van der Staaij** (SGP):
Om het serieuze risico op zorgmijding te verkleinen, heeft de Kamer erop aangedrongen om het tarief te verlagen en de zaak vanaf het begin goed te volgen, zoals de minister terecht heeft aangegeven. Staat dit nu helemaal in de steigers? Komen signalen van zorgmijding onmiddellijk door? Hoeven wij niet af te wachten tot er later in dit jaar een beter rapport naar voren komt?

Minister **Schippers**:
De monitoring is al gestart. Dit wordt van begin af aan goed in de gaten gehouden. De uiteindelijke oplevering van het totaal zal in september plaatsvinden, maar als er tussentijds ernstige signalen zijn, horen wij dat natuurlijk eerder.